

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 120/2025)

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

Ehdotetut muutokset yhdessä voimassa olevan sääntelyn kanssa turvaavat lukuisin eri tavoin kuluttajien asemaa luottomarkkinoilla. Mutta **tietyltä osin kuluttajien arkista taloudellista joustoa ja turvallisuutta ollaan huonontamassa merkittävästi**. Ehdotettu kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:n 1 momentin luottokelpoisuuden arviointia koskeva säännös huonontaisi merkittävästi niin kuluttajien kuin yritysten asemaa direktiivin edellyttämän sääntelyn yllättäen.

- KULUTTAJIEN TALOUDELLINEN ARKI VAIKEUTUISI – 7 L 14 § raskauttaisi ja vaikeuttaisi merkittävästi kuluttajien mahdollisuutta hankkia tärkeitä arkihyödykkeitä joustavasti täysin korottoman ja kuluttoman maksumahdollisuuden avulla. Tällaisia hyödykkeitä ovat mm. älypuhelimet, jääkaapit ja silmälasit. Yritysten olisi pakotettava kuluttajat näissä täysin korottomien maksuerien ostoksissa antamaan jatkossa palkkatietojaan, tulotietojaan ja lisäksi olisi erillinen velvollisuus varmistaa näiden tietojen paikkansapitävyys erillisin dokumentein, vaikka koroton ostos olisi vaikka vain 50 euron suuruinen. Tärkeiden arkihyödykkeiden ostamisen korottomilla maksuerillä muuttuisi raskaaksi ja vaikeaksi suomalaiselle kuluttajalle niin verkossa kuin myymälässä, ja myös suomalaisille yrityksille. Korottomien ja kuluttomien maksumahdollisuuksien ei ole osoitettu olevan sääntelyä edellyttävä ongelma markkinoilla. Näissä korottomissa joustavissa maksumahdollisuuksissa kuluttaja maksaa sentilleen saman hinnan kuin kertamaksussa. Tärkeän arkihankinnan ajallinen jaksottaminen antaa kuluttajan taloudelle turvaa ja joustavuutta ilman korkorasitetta.
- SUOMI YLITTÄMÄSSÄ DIREKTIIVIN SÄÄNTELYN – Ehdotettu 7 L 14 § olisi selkeästi direktiivin taustalla olevaa artiklaa raskaampi ja tiukempi. Pienten korottomien ja kuluttomien maksumahdollisuuksien hyödyntämiseen ollaan suomalaisille kuluttajille ja yrityksille säätämässä muita maita raskaampaa toimintaympäristöä.
- HALLITUSOHJELMAN VASTAISUUS - Ehdotettu 7 L 14 § on näiden hallitusohjelman linjausten vastainen: *"Vältetään EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä", "Hallitus sitoutuu siihen, että yritysten hallinnollinen taakka ei hallituskauden aikana kasva"*.
- JULKISEN SEKTORIN TOIMIJAN SUOSIMINEN - 7 L 14 § ja erityisesti sen perustelut pakottaisivat yrityksiä aina käyttämään positiivista luottotietorekisteriä tilanteissa, jossa sille ei olisi tarvetta muiden tietolähteiden jo täydyessä

luottokelpoisuuden arvioinnin tietotarpeen. On täysin poikkeuksellista ja mahdollisesti EU:n kilpailusääntelyn vastaista suosia tällä tavoin julkisen sektorin toimijaa kilpailla tietopalvelumarkkinoilla. On lisäksi huomattava, että ehdotuksen mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin ei jatkossa talletettaisi lainkaan hyödykesidonnaisia kauppiasluottoja eikä kuluttajaluottoja, joista ei peritä korkoa tai muita maksuja. Eli näiltä positiivisen luottorekisteritiedon tietosisältö olisi vajaa mikä myös puoltaa sen pakkokäytön purkamista lakiehdotuksesta.

Mainittakoon, että Ruotsi (Ett nytt konsumentkreditdirektiv SOU 2024:69) on säätämässä direktiivin artiklaa seuraten turvallisen mutta erityyppiset luotto- ja maksumahdollisuudet tasapainoisesti huomioivan säädöskehityksen luottokelpoisuuden tarkistamiseen siten, että korottomien ja kuluttomien maksuaikojen ja maksuerien hyödyntämistä ei Ruotsissa olla rasittamassa turhaan. Asiaan liittyy myös mittava kuluttajan henkilötietojen kerääminen ja säilyttäminen, johon ehdotettu direktiiviä tiukempi sääntely Suomessa velvoittaisi. **Suomen tulisi säätää 7 L 14 § tavalla, joka mahdollistaa kuluttajille helpot ja joustavat korottomat maksuerät, täyttää direktiivin velvoitteen mutta ei ylitä sitä, on hallitusohjelman linjausten mukainen eikä suosi epäsymmetrisesti mitään tietopalveluiden markkinoilla toimivaa tahoa.** Tämän voi toteuttaa vähäisin tekstimuutoksien ehdotettuun 7 L 14 §:n 1 momenttiin seuraavasti:

Muutosehdotus 7 L 14 § 1 momentti (vastaa CCD2-direktiiviä)

"Arviointi on tehtävä riittävien kyseessä olevan luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin nähden tarpeellisten ja oikeasuhteisten tietojen perusteella, kuten kuluttajan tuloja, menoja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien tietojen perusteella. Näitä tietoja tulee hankkia tarvittavista lähteistä kuten kuluttajalta ja luottotietorekistereistä. Tietojen paikkansapitävyys on asianmukaisesti varmistettava."

Alkuperäinen lakiehdotus 7 L 14 § 1 momentti

"Arviointi on tehtävä kuluttajan tuloja, menoja ja muita taloudellisia olosuhteita koskevien, kyseessä olevan luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin nähden tarpeellisten ja oikeasuhteisten tietojen perusteella. Tiedot tulee hankkia kuluttajalta, luottotietorekisteristä ja tarvittavista muista lähteistä, ja niiden paikkansapitävyys on asianmukaisesti varmistettava."